

Memo stand van zaken invoering Precario (quickscan)

Inleiding

Voor de begrotingsbehandeling heeft de Raad conform eerdere toezeggingen gevraagd om inzicht in de stand van zaken en het proces van invoering van precario.

Door middel van dit memo willen we u die geven.

Dit memo is tot stand gekomen naar aanleiding van intern en extern onderzoek naar de verschillende aspecten van de invoering van precario. Uiteindelijk zal er ook een uitgebreider extern advies komen. Dit advies is op dit moment nog niet geheel gereed.

De informatie in dit memo is gebouwd op de voorlopige gesprekken met de adviseur die het adviesrapport maakt. Het rapport bevindt zich in een afrondende fase, maar er moeten nog enkele formele zaken aangepast worden voor de Langedijkse situatie.

Dit memo zal ingaan op de haalbaarheid van invoering van precario, de mogelijke manieren van invoering, de mogelijkheid tot het maken van uitzonderingen en de relatie met de heffingsgrondslag en tarieven.

Daarnaast zal in het kort nog aandacht worden gegeven aan enkele zaken die de afgelopen periode vanuit diverse kanalen naar voren zijn gekomen en waar wellicht vragen over kunnen ontstaan.

Kader

De belangrijkste vraag is uiteraard of de Gemeente Langedijk precario kan invoeren. In artikel 228 van de gemeentewet is duidelijk aangegeven dat dit mogelijk is.

Het gaat dan wel om leidingen in gemeentelijke grond. Dus particuliere grond wordt niet belast en bezitters van particuliere grond kunnen ook niets doen met precario.

In het verleden zijn er door diverse belastingplichtigen procedures gevoerd tegen de invoering van precario maar als er geen sprake is van bijzondere omstandigheden (zie verder onder beperkingen) zijn deze allemaal niet ontvankelijk verklaard.

Duidelijk moet ook zijn dat steeds meer gemeenten overgaan tot het heffen van precario (op ondergrondse leidingen).

Beperkingen

Vanuit de jurisprudentie is gebleken dat er voor een gemeente beperkingen kunnen zijn voor het heffen van precario. Deze zijn er vooral in gelegen dat er privaatrechtelijke overeenkomsten zijn afgesloten met voornamelijk nutsbedrijven. In deze overeenkomsten kan dan sprake zijn van het 'om niet' ter beschikking stellen van ruimte in de grond voor kabels en leidingen.

De gemeente Langedijk heeft bij de nutsbedrijven uitvraag gedaan of er volgens hen sprake is van dergelijke overeenkomsten. Een groot deel van de nutsbedrijven heeft niet aangegeven dat hier sprake van is. Eén nutsbedrijf verwijst naar een overeenkomst maar hierin staat niets opgenomen over het ter beschikking stellen van grond. En alleen met PWN was een dergelijke overeenkomst aanwezig maar die is in een ander kader al eerder opgezegd. PWN maakt wel bezwaar tegen de opzegging omdat hierdoor ook de weg voor de heffing van precario vrij wordt gemaakt. Echter er is geen juridische grond om de opzegging te weigeren door PWN.

Overigens is er ook in het geval er wel sprake is van private overeenkomsten jurisprudentie waaruit blijkt dat deze vaak niet meer rechtsgeldig zijn omdat er in de loop der jaren veel wijzigingen niet zijn verwerkt.

Gelijkheidsbeginsel

Een belangrijk aandachtspunt bij de invoering van precario is het gelijkheidsbeginsel. Men mag niet willekeurig organisaties aanslaan voor precario. Uitgangspunt is dat precario voor iedereen die leidingen/kabels in de grond hebben liggen van toepassing is. Dit geldt in principe ook voor het eigen netwerk van de gemeente (zie verder onder uitzonderingen).

Er mag ook geen verschil gemaakt worden tussen grote en kleine gebruikers.

Uitzonderingen en vrijstellingen

Zoals eerder beschreven moet precario gelden voor eenieder die gebruik maakt van de grond. Toch zijn er mogelijkheden om uitzonderingen te creëren. Vaak betreffen deze uitzonderingen het heffen van precario op eigen buizen en leidingen en voor bijvoorbeeld levering van water. Dit laatste veelal met de redenatie van een primaire levensbehoefte.

Het onderzoek voor de gemeente heeft zich ook mede hierop gericht. Vooralsnog wordt gekeken naar uitzonderingen voor het eigen netwerk en mogelijk voor watertaken. Bij de behandeling van de precarioverordening zal hier verder op worden ingegaan.

Naast de uitzondering kan er ook nog sprake zijn van wettelijke vrijstellingen. Zo is in de telecomwet geregeld dat gemeenten kabels voor telefonie moeten toestaan waardoor er geen precario geheven mag worden.

Om de complexiteit van de materie weer te geven kan als voorbeeld worden genoemd dat het een vraagstuk is of loze buizen die in de toekomst wellicht gebruikt gaan worden voor (glasvezel)kabels wel of niet onder deze vrijstelling vallen.

Stappenplan invoering

Het voorbereidende proces is voornamelijk het doen van onderzoek en het in kaart brengen van knelpunten. Daarnaast is er ook de operationele voorbereiding. Hier zullen in het kort de verschillende stappen worden beschreven.

In kaart brengen aantallen meters

Als heffingsgrondslag geldt het aantal meters aan kabels en leidingen. Hiervan dient een gedegen opgave te zijn. In eerste instantie is bij de nutsbedrijven uitvraag gedaan naar het aantal meters maar vooralsnog is hierop vooral gereageerd met het stellen van tegenvragen. Dit proces loopt nog.

Er zijn echter nog verschillende andere methodes om aan het aantal meters te komen. Zo kan er uitvraag gedaan worden bij het kadaster en zijn de nutsbedrijven, na vaststelling van een precarioverordening, verplicht om binnen een korte termijn de gegevens aan te leveren. Deze stappen zullen we verder uitzetten indien noodzakelijk.

Vaststellen precarioverordening

De precario kan vastgesteld worden in de belastingverordening maar wij kiezen ervoor om een specifieke precarioverordening vast te laten stellen door de raad. Deze wordt nu in concept opgesteld. Dit zal nog gebeuren in 2015 maar ook als dit doorschuift naar 2016 is het mogelijk om met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2016 precario te gaan heffen.

In de precarioverordening zullen ook de tarieven worden vastgelegd. De bepaling van de hoogte van de tarieven ligt bij de Raad en is in principe geheel vrij. Hierdoor bestaat de mogelijkheid om de totale opbrengst te garanderen. Indien er sprake is van minder strekkende meters of uitzonderingen kan het tarief verhoogd worden om toch de totale opbrengst te behalen.

Opleggen aanslagen

Na het vaststellen van het aantal meters en de tarieven en de kaders kunnen de aanslagen opgelegd worden door Cosensus gelijk aan het proces van het opleggen van andere gemeentelijke belastingen.

Bezwaarprocedures

De ervaring leert dat er bij het invoeren van precario verschillende belastingplichtigen bezwaarprocedures zullen starten. In de voorbereiding is mede door onze specialistische juridische adviseurs een inschatting gemaakt in hoeverre deze procedures kans van slagen hebben. Gezien de specifieke situatie van Langedijk (ontbreken van private contracten) is deze kans klein. Wij houden echter toch rekening met de kosten voor deze procedures door de grotere nutsbedrijven en met de kosten van terugbetaling mochten de procedures toch verloren worden. Deze kosten zijn nogal fors maar hierbij moet wel gedacht worden dat de netto-opbrengst ook in de eerste jaren positief is en dat deze kosten incidenteel zijn en de opbrengsten structureel.

Overig

in de discussie over de invoering van precario zijn de afgelopen tijd diverse zaken naar voren gebracht. Deze staan los van de feitelijke stappen voor de invoering die hierboven zijn beschreven. Enkele daarvan zullen hier kort worden belicht.

Mogelijke doorbelasting aan burgers Langedijk (inclusief BTW)

Verschillende partijen hebben aangegeven dat precario eigenlijk een verkapte gemeentelijke last is voor de burgers. Immers nutsbedrijven geven aan de precario die zij moeten betalen aan de gemeente Langedijk direct om te slaan over de inwoners van de Gemeente Langedijk. Daarbij wordt dan ook nog aangegeven dat hier een opslag van 21% BTW bijkomt.

Als eerste moet gezegd worden dat voor zover bekend nog geen enkel nutsbedrijf dit ook daadwerkelijk doet in plaatsen waar precariobelasting is ingevoerd.

Ten tweede is het zo dat het grootste deel van de nutsbedrijven dit niet mag doen. Wettelijk zijn zij eraan gehouden om voor al hun klanten eenzelfde tarief in rekening te brengen. Dit betekent dat bijvoorbeeld Liander nu ook de precariokosten die zij in andere gemeente betaald doorbelast aan al hun afnemers (inclusief de inwoners van de gemeente Langedijk).

Enkele nutsbedrijven zouden dit wel mogen doen maar doen het gezien de administratieve kosten hiervan niet. Het specifiek doorbelasten van precario aan specifieke gebruikers is erg arbeidsintensief en weegt niet op tegen de extra kosten.

Tenslotte is het nog zeer de vraag of er sprake is van een verhoging van 21%. Onderzoek in andere regio's laat zien dat de nutsvoorzieningen veelal vallen onder het 6% tarief waardoor, inclusief wat andere kostencomponenten, de verhoging als gevolg van BTW op ongeveer 8% zou uitkomen.

Mogelijke toekomstige wijzigingen in wet- en regelgeving rondom precario

In diverse discussies wordt gesproken over politieke ontwikkelingen die wellicht de heffing van precario in de toekomst onmogelijk zouden maken. Dit is een langlopend proces waar vooralsnog niet op korte termijn uitsluitel op zal komen. Tegenstanders verwijzen hierbij naar diverse onderzoeken die van overheidswege zijn gevoerd maar daartegen staat dan dat tegelijk met deze onderzoeken wel wordt gewerkt naar een verruimingsmogelijkheid voor gemeenten tot het heffen van belastingen. De uitkomst blijft dus vooralsnog onduidelijk en derhalve gaan wij uit van de huidige situatie.

Conclusie

Vooralsnog blijken er geen belemmeringen voor de invoering van precario. Hierbij sluiten we ook aan bij een regionale ontwikkeling. Een gedegen werkwijze blijft noodzakelijk om de invoering ook formeel goed te regelen. Dit vraagt tijd maar heeft geen gevolgen voor de geplande invoering in 2016.

Zoals uit de reactie van de provincie op de begroting blijkt is het nu opgenomen bedrag weliswaar onzeker (zoals nagenoeg alle gemeentelijke belastingen) maar niet irreëel.

De invoering van precario ligt dan ook nog op schema en de Raad zal verder bij de behandeling van de precarioverordening meegenomen worden in dit proces..